Jaarstukken 2018

Versie: 5.0.0.0.0.0

10

Werk en Inkomen

Werk en Inkomen

Programmanummer	10
Commissie	Werk en Middelen
Portefeuille(s)	Werk, Inkomen, Economie & Cultuur Gezondheid, Jeugdzorg & Welzijn Bestuur, Veiligheid en Handhaving

De missie van het programma Werk en Inkomen luidt:
"De gemeente Leiden stimuleert haar inwoners om door werk zelfstandig in het bestaan te voorzien, bevordert maatschappelijke participatie en biedt waar nodig een financieel vangnet."

Ontwikkelingen in 2018

Het college heeft de ambitie om meer mensen te laten participeren in de samenleving, bij voorkeur in een betaalde baan. In het beleidsakkoord 2018-2022 heeft het college hiervoor de doelstellingen geformuleerd. Werk en integratie staat daarbij centraal. Het college zet in op het versterken van de regionale economie, het verkleinen van de mismatch en ontwikkelt een intensieve aanpak om de arbeidsparticipatie te verhogen. Nieuwkomers worden op weg geholpen naar een zelfstandig bestaan. Belemmeringen voor participatie worden beperkt door nauw samen te werken met partners in het sociaal domein. Schulden worden vroegtijdig aangepakt en de toegang tot schuldhulpverlening is laagdrempeliger ingericht.

Bijstandsuitkeringen
Het aantal bijstandsuitkeringen Participatiewet is gedaald van 3311 naar 3117. Het economische getij had hier een positieve invloed op. De daling van het Leidse bijstandsvolume ligt iets onder het landelijke gemiddelde. Tegelijkertijd valt op dat de bijstandspopulatie verandert: de gemiddelde leeftijd stijgt, de mensen zijn vaker laagopgeleid en de (multi)problematiek van deze doelgroep neemt toe. Deze ontwikkeling zien we ook in de arbeidsmarktregio Holland Rijnland. Op stelselniveau zijn geen grote wijzigingen doorgevoerd. De nadruk ligt op optimalisatie van de dienstverlening (o.a. methodisch werken), aanpak van de mismatch en het benutten van de arbeidskansen in de kansrijke sectoren. Om de mismatch te verkleinen en de inclusieve arbeidsmarkt te bevorderen, heeft het ministerie van SZW in 2018 een breed offensief aangekondigd om meer mensen met een beperking aan het werk te helpen. De gemeente heeft hierop geanticipeerd door onder meer een leidende rol te pakken in het programma 'Perspectief op Werk': een impuls om – in samenwerking met werkgevers – meer banen te realiseren voor werkzoekenden.

Re-integratie en participatievoorzieningen
In de periode 2018 nam de vraag naar personeel toe (krapte op de arbeidsmarkt). Meer bedrijven vestigden zich in Leiden, waardoor meer bedrijvigheid ontstond. De krapte op de arbeidsmarkt manifesteert zich met name in het spectrum van de brede techniek, zorg, onderwijs en enkele horecaberoepen. Tegelijkertijd is sprake van een paradox op de arbeidsmarkt. Enerzijds neemt de spanning toe, waardoor vacatures steeds vaker moeilijk vervulbaar zijn. Anderzijds geldt dat bepaalde groepen nog steeds moeite hebben hun weg te vinden naar duurzame arbeid. In 2018 is het Marktbewerkingsplan Holland Rijnland opgesteld en uitgevoerd, met als doel het verkleinen van de mismatch en het verzilveren van arbeidsmarktkansen in de kansrijke sectoren. Daarnaast zijn diverse maatregelen getroffen om de kloof tussen vraag en aanbod te dichten, en de arbeidsparticipatie te verhogen. Zo investeerde de gemeente bijvoorbeeld in het beter in beeld brengen van de klanten/bijstandsgerechtigden, het verkorten van de lijnen tussen team Werk en Inkomen en DZB Leiden, het versterken van de maatwerkprogramma's voor jongeren en statushouders (JA-projecten), het harmoniseren

van de re-integratie-instrumenten, en het wijkgerichter en integraler werken door klantmanagers, re-integratieconsulenten en accountmanagers, aansluitend bij de ontwikkeling van de sociale wijkteams. In 2018 zijn 636 re-integratietrajecten opgestart.

Armoedebeleid
Het bestaande armoede- en minimabeleid was niet aantoonbaar effectief. Bovendien waren de kosten te hoog. Dit was aanleiding om in het eerste kwartaal van 2018 een onderzoek naar het minimabeleid uit te voeren. In het collegeakkoord is afgesproken dat Leiden het armoedebeleid in 2019 anders vorm gaat geven met nadruk op meer maatwerk. In de tweede helft van 2018 zijn daarvoor de voorbereidingen getroffen. Het college heeft het nieuwe beleid in december 2018 in een beleidsplan vastgesteld en aan de raad aangeboden.

Schuldhulpverlening
Het afgelopen jaar is – voor het derde jaar op rij – een (geringe) daling te zien van aanmeldingen voor schuldhulpverlening ten opzichte van 2017. We zien in de praktijk dat de wijkteams voor de financiële vragen vrijwilligersorganisaties als Humanitas of Schuldhulpmaatje inschakelen. In overeenstemming met de uitgangspunten in het beleidsplan Schuldhulpverlening ‘Preventief, laagdrempelig, maatwerk en integraal’ (RV17.0040) heeft het college het afgelopen jaar de beleidsregels Schuldhulpverlening 2018 vastgesteld. De nieuwe beleidsregels voorzien in de laagdrempelige toegang door alle doelgroepen toe te laten (art 2). Zelfstandige ondernemers en mensen met fraudeschulden worden niet meer uitgesloten van schuldhulpverlening. Ook de uitsluitingstermijnen (art.8) zijn aangepast in de nieuw beleidsregels waardoor een inwoner eerder dan voorheen weer in aanmerking komt voor schuldhulpverlening.

In 2018 is verder ingezet op preventie en vroeg signaleren van schulden. Het preventieplan is herzien (Preventieplan 2018-2021). Hierbij is gekozen om activiteiten voort te zetten met beproefde preventie-instrumenten die in andere gemeenten of al eerder in Leiden tot positieve resultaten hebben geleid. Onderdeel van dit plan is het project ‘Vroeg Signaleren’. In april van het afgelopen jaar is het project geëvalueerd en in augustus heeft het college akkoord gegeven op het convenant ‘Snelle Hulp bij Schulden’ (SHBS) dat door 13 partners is ondertekend. Vanaf september ontvangt het team SHBS uit heel Leiden meldingen en heeft uitbreiding van het team plaatsgevonden.

Beleidsterrein 10A Arbeidsparticipatie

Doelen en prestaties bij 10A Arbeidsparticipatie

Doel	Prestatie	
10A1 Leidenaren hebben werk en zijn daardoor minder uitkeringsafhankelijk	10A1.1 Inzetten re-integratie en participatievoorzieningen	✓
	10A1.2 Aanbieden volwasseneneducatie	✓
	10A1.3 Inzetten project Jongeren op de Arbeidsmarkt (Project JA)	✓
10A2 Mensen met loonwaarde onder het wettelijk minimumloon werken zo regulier mogelijk	10A2.1 Inzetten sociale werkvoorziening	✓
	10A2.2 Inzetten beschut werk	✓
	10A2.3 Inzetten loonkostensubsidie	✓

Effectindicatoren bij 10A Arbeidsparticipatie

Effectindicator	Realisatie				Streefwaarde 2018	Bron
	2015	2016	2017	2018		
Doel 10A1 Leidenaren hebben werk en zijn daardoor minder uitkeringsafhankelijk						
10A1.a Netto arbeidsparticipatie (% werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de potientiele beroepsbevolking)	67%	66%	67%	-	70%	CBS (wsjg-BBV)
10A1.b Aantal banen per 1.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar	767	773	802	799	790	LISA (wsjg-BBV)
10A1.c Werkloze jongeren, percentage 16- tot en met 22-jarigen	1,00%	-*	-*	-*	0,60%	Verwey Jonker Instituut/ Kinderen in Tel (wsjg-BBV)
Doel 10A2 Mensen met loonwaarde onder het minimumloon werken zo regulier mogelijk						
10A2.a Aantal lopende re-integratievoorzieningen per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	22	17	20	20	22	CBS (wsjg-BBV)
10A2.b Aantal Leidse SE's**	680	643	601	798	802	DZB
10A2.c Aantal (nieuw) beschut werk***	2	7	11	15	46	DZB
10A2.d Aantal loonkostensubsidie banenafspraak (via DZB) ****	25,5	85	106	93	120	DZB
10A2.e Aantal loonkostensubsidie banenafspraak, langer dan twee jaar (via DZB)	-	-	-	-	-	DZB
10A2.f Aantal opstapsubsidies eerste jaar *****	60	51	49	40	60	DZB

* Deze landelijk verplichte BBV-indicator komt te vervallen.
** Standaardeenheid (SE). Een standaardeenheid is een eenheid die overeenkomt met een arbeidsplaats voor een werkweek van 36 uur voor een werknemer die is ingedeeld in de arbeidshancicap categorie matig. Gemiddelde bezetting 798,25. Omdat hier alleen maar sprake is van (autonome) uitstroom en er geen invloed meer is op instroom, kan op deze effectindicator niet gestuurd worden.
*** DZB heeft voldoende werkplekken om het streefaantal Beschut Werk te realiseren. Iedereen met een indicatie voor Beschut Werk is aan passend werk geholpen. Het aantal geïndiceerden door het UWV blijft achter bij de verwachtingen.
**** Deze loonkostensubsidie betreft Leidse burgers. Er is minder vaak loonkostensubsidie ingezet dan begroot.
***** Er hoefde minder vaak opstapsubsidie te worden ingezet dan begroot.

Een overzicht van realisatie- en streefwaarden van de indicatoren (ook uit vorige begrotingen) staat op Leiden*in*Cijfers.

Beleidsterrein 10B Maatschappelijke participatie en ondersteuning minima

Doelen en prestaties bij 10B Maatschappelijke participatie en ondersteuning minima

Doel	Prestatie	
10B1 Minima doen mee in de samenleving en raken niet in een sociaal isolement	10B1.1 Uitvoeren declaratieregeling en behandelen aanvragen overige participatie bevorderende voorzieningen	✓
	10B1.2 Ondersteunen van mensen die gebruik maken van een bijstandsuitkering om actief te zijn in de samenleving en niet in een sociaal isolement te raken	✓
10B2 Armoedebestrijding	10B2.1 Behandelen aanvragen individuele bijzondere bijstand en individuele inkomenstoeslag	✓
	10B2.2 Verstrekken (bijdrage in) premie Collectieve Ziektekostenverzekering Minima	✓
	10B2.3 Verstrekken tegemoetkoming kinderopvang op Sociaal medische Indicatie	✓
	10B2.4 Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	✓
	10B2.5 Subsidies minimabeleid	✓

De onderstaande tabel biedt als informatie bij prestatie 10B1.2. inzicht in het aantal mensen dat langer dan 2 jaar gebruik maakt van een bijstandsuitkering, opgesplitst aan de hand van hun positie op de participatieladder.

1. Geïsoleerd	194
2. Sociale contacten buitenshuis	911
3. Deelname georganiseerde activiteiten	457
4. Onbetaald werk	423
5. Betaald werk met ondersteuning	229
6. Betaald Werk	15
Onbekend/ niet ingedeeld	32
Totaal	**2.262**

Effectindicatoren bij 10B Maatschappelijke participatie en ondersteuning minima

Effectindicator	Realisatie				Streefwaarde 2018	Bron
	2015	2016	2017	2018		
Doel 10B1 Minima doen mee in de samenleving en raken niet in een sociaal isolement						
10B1.a Percentage kinderen tot 18 jaar in uitkeringsgezinnen	8,28%	-*	-*	-*	-*	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel (wsjg-BBV)
10B1.b Het aantal mensen dat zich op trede 1 en 2 van de participatieladder bevindt en ondersteund wordt ***				93	150	W&I
10B1.c Percentage van deelnemers aan ondersteunende projecten dat een stap maakt op de participatieladder (alleen deelnemers die langer dan twee jaar een bijstandsuitkering hebben)***				65%****	40%	W&I
10B2.a Aantal verstrekte tegemoetkomingen op grond van de declaratieregeling**	6.214	10.126	7.681	7.138	4.000	W&I

* Deze landelijk verplichte BBV-indicator komt te vervallen.
** Het betreft hier het aantal verstrekkingen en niet het aantal toekenningen. Als iemand een toekenning heeft ontvangen en verspreid over het jaardrie keer een bedrag heeft ontvangen telt dat als drie en niet als één.
***Alleen gegevens Project DOOR (93 deelnemers, waarvan 68 langer dan twee jaar in de bijstand). Van PIËZO-deelnemers is de positie op de participatieladder niet bekend en het zijn niet alleen mensen met een uitkering. Bij vroegsignalering heeft een minderheid een uitkering van de gemeente. De positie op de participatieladder is daarom zelden bekend. Van slechts twee personen die in het kader van vroegsignalering zijn begeleid, is bekend dat zij een stap op de participatieladder hebben gezet. De gegevensuitwisseling die nodig is om de combinatie te kunnen maken moet aan de hoge eisen van de Algemene Verordening Gegevensbescherming voldoen.
**** Van de 68 deelnemers aan project DOOR die langer dan twee jaar in de bijstand zaten, zijn 44 deelnemers gestegen op de participatieladder.

Een overzicht van realisatie- en streefwaarden van de indicatoren (ook uit vorige begrotingen) staat op LeideninCijfers.

Beleidsterrein 10C Inkomensvoorzieningen

Doelen en prestaties bij 10C Inkomensvoorzieningen

Doel	Prestatie	
10C1 Leidenaren (18 t/m AOW-leeftijd) voor wie een financieel vangnet nodig is, ontvangen inkomensondersteuning	10C1.1 Behandelen aanvragen en beheer uitkeringen Participatiewet Ioaw, Ioaz, Bbz inkomensvoorzieningen	✓
	10C1.2 Uitvoeren fraudepreventie en opsporen uitkeringsfraude	✓
	10C1.3 Uitvoeren terugvordering en verhaal	✓

10C1.1 Behandelen aanvragen en beheer uitkeringen Participatiewet Ioaw, Ioaz, Bbz inkomensvoorzieningen
Het is niet gelukt om alle aanvragen binnen de (wettelijke) termijn af te handelen. In 2018 is de overdracht van de uitvoering van de zelfstandigenregelingen Bbz en Ioaz aan het Regionaal Bureau Zelfstandigen (RBZ, onderdeel van de gemeente Rotterdam) per 1 januari 2019 voorbereid.

BUIG 2018	
kosten uitkeringen Participatiewet	47.237.030
kosten uitkeringen Ioaw/Ioaz	2.757.604
kosten BBZ starters	419.477
kosten loonkostensubsidies	574.324
opbrengst Terugvordering	-1.072.688
opbrengst rijksbudget BUIG	-47.868.196
kosten minus opbrengsten (= tekort BUIG)	2.047.551

Het tekort op het BUIG-budget was voorzien in de begroting. In de primitieve begroting is een structurele gemeentelijke bijdrage opgenomen van € 1,2 miljoen. Bij de 1e bestuursrapportage 2018 een incidenteel budget toegevoegd van € 2,2 miljoen. Door een bijstelling van het rijksbudget in het voorjaar en voortschrijdend inzicht is bij de 2e bestuursrapportage incidenteel € 1,0 miljoen afgeraamd. Bij de decemberwijziging is € 0,3 miljoen incidenteel afgeraamd.

Effectindicatoren bij 10C Inkomensvoorzieningen

Effectindicator	Realisatie				Streefwaarde 2018	Bron
	2015	2016	2017	2018		
Doel 10C1 Leidenaren (18 t/m AOW-leeftijd) voor wie een financieel vangnet nodig is, ontvangen inkomensondersteuning						
10C1.a Personen met een bijstanduitkering, aantal per 1.000 inwoners	43,3	44,4	45,4	43,0	45,0	CBS (via wsjg-BBV)*
10C1.b Percentage ontvangen bedrag van het totaalsaldo vorderingen (incassoquote)	14%	12%	14%	15%	15%	W&I
10C1.c Percentage personen met schuld, inclusief fraude, met wie nog geen afspraak tot aflossing is gemaakt	16,5%	21%	17,8%	13,5%	15%	W&I

* Deze BBV-indicator is landelijk verplicht. De realisatiewaarden staan op waarstaatjegemeente.nl.

Een overzicht van realisatie- en streefwaarden van de indicatoren (ook uit vorige begrotingen) staat op LeideninCijfers.

Beleidsterrein 10D Schuldhulpverlening

Doelen en prestaties bij 10D Schuldhulpverlening

Doel	Prestatie	
10D1 Het ontstaan dan wel escalatie van problematische schuldensituaties is voorkomen	10D1.1 Uitvoeren van budgetbeheer, stabilisatietrajecten en overige preventieve maatregelen	✓
10D2 Problematische schuldensituaties zijn beheersbaar gemaakt en (zo mogelijk) opgelost	10D2.1 Uitvoeren schuldhulpverlening	✓

Effectindicatoren bij 10D Schuldhulpverlening

Effectindicator	Realisatie				Streefwaarde 2018	Bron
	2015	2016	2017	2018		
Doel 10D1 Het ontstaan dan wel escalatie van problematische schuldensituaties is voorkomen						
10D1.a Aantal deelnemers aan preventieve trajecten	303	322	312	386	395	Stadsbank
10D1.b Aantal ex-zzp-ers dat zich meldt bij de Stadsbank	-	-	-	7	-	Stadsbank
Doel 10D2 Problematische schuldensituaties zijn beheersbaar gemaakt en (zo mogelijk) opgelost						
10D2.a Aantal schuldbemiddelingstrajecten en saneringskredieten *	201	200	176	170	250	Stadsbank
10D2.b Aantal geslaagde schuldbemiddelingstrajecten en saneringskredieten	112	166	124	153	125	Stadsbank

* De daling van het aantal schuldbemiddelingstrajecten en saneringskredieten is een logisch gevolg van het dalen van het aantal aanmeldingen.

Een overzicht van realisatie- en streefwaarden van de indicatoren (ook uit vorige begrotingen) staat op Leiden*in*Cijfers.

Kaderstellende beleidsstukken

In 2018 zijn voor het programma Werk en Inkomen door de gemeenteraad geen kaderstellende beleidsstukken vastgesteld.

Programmabudget

Werk en inkomen bedragen x € 1.000,-		Rekening 2017	Begroting 2018	Wijziging Begroting	Begroting 2018 na wijziging	Rekening 2018	Verschil 2018
Arbeidsparticipatie	Lasten	37.070	35.851	4.604	40.456	39.224	1.231
	Baten	-13.982	-13.719	-610	-14.329	-14.599	270
Saldo		**23.088**	**22.132**	**3.995**	**26.127**	**24.626**	**1.501**
Maatsch. participatie en onderst. minima	Lasten	11.282	10.902	651	11.553	11.512	41
	Baten	-673	-338	-344	-681	-649	-32
Saldo		**10.608**	**10.564**	**308**	**10.872**	**10.863**	**9**
Inkomensvoorzieningen	Lasten	61.282	58.053	-525	57.528	57.538	-10
	Baten	-51.954	-50.040	-1.204	-51.244	-51.460	216
Saldo		**9.328**	**8.013**	**-1.729**	**6.284**	**6.078**	**206**
Schuldhulpverlening	Lasten	1.590	2.502	-460	2.042	1.956	85
	Baten	-438	-555	163	-392	-406	14
Saldo		**1.152**	**1.946**	**-297**	**1.650**	**1.550**	**100**
Programma	Lasten	**111.223**	**107.308**	**4.271**	**111.579**	**110.231**	**1.348**
	Baten	**-67.047**	**-64.653**	**-1.994**	**-66.646**	**-67.114**	**468**
Saldo van baten en lasten		**44.177**	**42.655**	**2.277**	**44.933**	**43.117**	**1.816**
Reserves	Toevoeging	1.865	0	4.817	4.817	7.143	-2.325
	Onttrekking	-1.465	-1.008	-2.043	-3.051	-3.282	231
Mutaties reserves		**400**	**-1.008**	**2.774**	**1.766**	**3.860**	**-2.094**
Resultaat		**44.576**	**41.647**	**5.051**	**46.699**	**46.977**	**-278**

Reserves programma 10 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2017	Begroting 2018	Wijziging Begroting	Begroting 2018 na wijziging	Rekening 2018	Verschil 2018
DZB Bedrijfsreserve dzb-Leiden wsw	Toevoeging	241	0	0	0	141	-141
	Onttrekking	-795	-459	459	0	-293	293
Saldo		**-554**	**-459**	**459**	**0**	**-152**	**152**
DZB Reserve zachte landing rijksbez. Wsw	Toevoeging	1.624	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-481	-424	-4	-428	-398	-30
Saldo		**1.143**	**-424**	**-4**	**-428**	**-398**	**-30**
DZB Reserve frictiekosten ID/WIW DZB	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-131	-125	0	-125	-92	-33
Saldo		**-131**	**-125**	**0**	**-125**	**-92**	**-33**
Reserve Sociaal Domeins P10	Toevoeging	0	0	4.817	4.817	7.002	-2.184
	Onttrekking	-24	0	-2.494	-2.494	-2.495	1
Saldo		**-24**	**0**	**2.323**	**2.323**	**4.507**	**-2.183**
Reserve Fonds Debt? to no Debt!	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-34	0	-4	-4	-4	0
Saldo		**-34**	**0**	**-4**	**-4**	**-4**	**0**
Totaal	Toevoeging	**1.865**	**0**	**4.817**	**4.817**	**7.143**	**-2.325**
	Onttrekking	**-1.465**	**-1.008**	**-2.043**	**-3.051**	**-3.282**	**231**
Reserves programma 10		**400**	**-1.008**	**2.774**	**1.766**	**3.860**	**-2.094**

Toelichting op beleidsterreinen met financiële afwijkingen (op de lasten en/of baten) > € 250.000

Arbeidsparticipatie
Medio november is een eindbeschikking ontvangen van het ESF project Actieve inclusie Holland Rijnland gemeenten , waardoor de eerder ontvangen subsidie (€ 1.469.000) volledig kon vrijvallen van de balans ten gunste van de exploitatie. Het was te laat om het nog op te nemen in de decemberwijziging. De eindbeschikking werd begin 2019 verwacht.
Begin 2018 zijn de projecten JA, JAS, JA+, JA SI en AMIF begroot op basis van de beschikbare middelen. Doordat er relatief meer rijksmiddelen beschikbaar waren, is er een onderschrijding ontstaan van € 360.000.
Het Leids participatiebudget wordt normaliter ingezet voor de kosten van de diverse re-integratieprojecten inclusief extra inzet van re-integratiemedewerkers. Doordat er in 2018 meer ESF-budget beschikbaar is gekomen dan verwacht, is het Leids participatiebudget minder ingezet. Daardoor is een voordeel ontstaan van € 153.000.
Doordat er gedurende het jaar meer deelnemers uit Holland Rijnland aan volwasseneneducatie hebben deelgenomen dan verwacht zijn extra kosten ontstaan. De extra kosten (€ 73.000) zijn gedekt door het inzetten van opgespaarde rijksmiddelen volwasseneneducatie uit voorgaande jaren (€ 73.000).
Op de regionale pilot Arbeidsparticipatie, in het kader van de subsidie Impulsregeling GGZ, is een onderschrijding ontstaan van € 49.000. Leiden heeft voor de pilot € 90.000 ontvangen van het Rijk. De kosten zullen doorlopen in 2019.
Het voordeel op dit beleidsterrein is verrekend met de reserve sociaal domein.

Arbeidsparticipatie DZB
Op de lasten is een voordeel van € 785.000 ontstaan en aan de batenkant een nadeel van € 1.216.000. Het merendeel van beide resultaten ontstaan binnen WSW/Leerwerkbedrijf. Aan de lastenkant ontstaat het voordeel onder meer doordat meer mensen met een WSW indicatie zijn uitgestroomd dan was voorzien. Daarnaast zijn er minder mensen werkzaam bij het Leerwerkbedrijf in het kader van Nieuw Beschut en Diensten. Deze effecten leiden tot lagere loonkosten. Door de lagere aantallen Nieuw Beschut en Diensten ontvangt het Leerwerkbedrijf een lagere bijdrage. Tevens vallen de baten uit opdrachten lager uit, mede veroorzaakt door de lagere gemiddelde bezetting bij de WSW, Nieuw Beschut en Diensten. Per saldo is er een tekort van € 431.000. De verwachting was dat de DZB conform begroting zou uitkomen. Daarom is bij de decemberwijziging een voordeel van € 122.000 op de Integratie-uitkering Sociaal domein, onderdeel WSW, direct ten gunste van de reserve sociaal domein gebracht in plaats van toe te voegen aan de DZB-begroting. Wanneer dit wel was toegevoegd aan de DZB-begroting, dan was er een nadeel ontstaan van € 309.000 op dit beleidsterrein. De overhead van DZB wordt verantwoord op het programma Overhead. Daar is een voordeel

ontstaan van € 420.000. In totaal is de DZB binnen de financiële kaders gebleven in 2018 en ligt daarmee op koers.

Lasten	
JA/JAS/JA+/SI/AMIF	360
Leids p-budget	153
Volwasseneneducatie	-73
Pilot arbeidsparticipatie GGZ	49
Diverse kleinere posten	-43
DZB	785
Totaal afwijking lasten	**1.231**
Baten	
ESF-project	1.469
Volwasseneneducatie	73
Diverse kleinere posten	-56
DZB	-1.216
Totaal afwijking baten	**270**

Maatschappelijke participatie en ondersteuning minima
Op kwijtschelding van gemeentelijke heffingen is een nadeel ontstaan van € 71.000.
Op het reguliere budget bijzondere bijstand/minimabeleid is een voordeel ontstaan van € 129.000 op de lasten en een nadeel van € 18.000 op inkomsten leenbijstand. Met name in de maanden oktober en november zijn de kosten bijzondere bijstand lager uitgevallen. Het voordelig van per saldo € 111.000 is verrekend met de reserve sociaal domein.

Inkomensvoorziening
Het voordeel op de baten van € 202.000 wordt verklaard door hogere inkomsten uit bijstandsvorderingen.

Schuldhulpverlening
Er zijn geen relevante afwijkingen.

Toelichting op afwijkingen Reserves
Bedrijfsreserve DZB Leiden
Deze reserve heeft een egalisatiefunctie. Conform de financiële verordening is de mutatie naar aanleiding van het rekeningsresultaat 2018 al verwerkt in deze reserve. Het resultaat maakt zodoende geen onderdeel uit van het bestemmingsvoorstel bij de jaarrekening. De middelen voor het project Leidse Kracht, project om mensen direct aan het werk te helpen, zijn geoormerkt binnen de bedrijfsreserve. Er was geen onttrekking begroot. De kosten Leidse Kracht zijn € 293.000 en daarom heeft er een onttrekking van € 293.000 plaatsgevonden. Conform bestaande afspraken wordt het voordelige DZB-resultaat toegevoegd aan de bedrijfsreserve totdat het maximum is bereikt. Door de storting van € 141.000 is dat maximum bereikt.

Reserve zachte landing rijksbezuinigingen WSW
De onttrekking is € 30.000 lager uitgevallen doordat het tekort als gevolg van de rijksbezuinigingen iets lager is uitgevallen.

Reserve frictiekosten ID/WIW
De afbouw van de WIW gaat sneller dan geraamd en daardoor is € 33.000 minder onttrokken.

Reserve Sociaal domein
Het resultaat op de beleidsterreinen Arbeidsparticipatie, Maatschappelijke participatie (behoudens Kwijtscheldingen) en Schuldverlening wordt direct verrekend met de reserve sociaal domein. Er is € 2,2 miljoen meer gestort dan geraamd. Dat wordt voornamelijk veroorzaakt door de voordelen die op het beleidsterrein Arbeidsparticipatie zijn genoemd: vrijval ESF-subsidie (€ 1.469.000), onderschrijding op JA/JAS/JA+/JA SI/AMIF-projecten (€ 360.000) en op het Leids participatiebudget (€ 153.000). Daarnaast was er een onderschrijding op het reguliere Minimabeleid (€ 111.000), Schuldhulpverlening (€ 99.000), een nadeel van per saldo € 70.000 op een aantal kleinere posten en het resultaat van DZB van per saldo € 78.000. Doordat de bedrijfsreserve DZB gemaximaliseerd is op 10% van de totaal gerealiseerde lasten en het plafond was bereikt , is de € 78.000 toegevoegd aan de reserve sociaal domein.

Investeringen

Onderschrijdingen op investeringskredieten
Voor het doen van investeringen is een jaarlijks budget geraamd dat bij aanvang van het begrotingsjaar door DZB wordt bestemd op basis van verwachtingen. Voordat in de loop van het jaar de betreffende investering wordt gedaan vindt een definitieve beoordeling plaats over de noodzaak hiervan. Mede i.v.m. de verwachtte ontwikkelingen die mogelijk leiden tot een krimp van de populatie, wordt binnen het Leerwerkbedrijf een terughoudend beleid gevoerd bij het doen van investeringen. Hierdoor wordt bijvoorbeeld een vervanging voor zover dat mogelijk is door geschoven naar een volgend begrotingsjaar.

Overschrijdingen op investeringskredieten
Binnen dit programma zijn per 31-12-2018 geen overschrijdingen op investeringskredieten.

Toelichting op investeringskredieten ouder dan 3 jaar die niet afgesloten worden bij de jaarrekening 2018
Niet van toepassing.

2.2.11 Algemene middelen

Inleiding
In de begroting en rekening maken we onderscheid tussen specifieke en algemene dekkingsmiddelen. Specifieke dekkingsmiddelen zijn bijvoorbeeld opbrengsten voor het ophalen van afval, het verstrekken van vergunningen, het onderhouden van het riool en het vertrekken van reisdocumenten. Zij hangen samen met een concreet beleidsveld en staan opgenomen in de betreffende programma's. Deze dekkingsmiddelen verlagen het saldo van lasten en baten op de betreffende programma's in de begroting.

Anders dan de specifieke dekkingsmiddelen, zijn de algemene dekkingsmiddelen vrij te besteden. Dit is niet aan een bepaald programma of doel gebonden. De algemene dekkingsmiddelen leveren de financiële dekking van de bestedingen van de programma's 1 tot en met 10 en zijn ingedeeld naar de voorgeschreven categorieën en onvoorzien.

Lokale heffingen
In de paragraaf Lokale heffingen is een toelichting gegeven op de opbrengst van belastingen en is aangegeven welk beleid we voor de verschillende belastingen voeren. De kosten van invordering van de belastingen en de waardebepaling van de onroerende zaken zijn geraamd in programma 1 Bestuur en dienstverlening.

Algemene uitkering uit het gemeentefonds
Jaarlijks ontvangt elke gemeente volgens het in de Financiële verhoudingswet opgenomen verdeelstelsel een uitkering uit het gemeentefonds. Het verdeelstelsel houdt rekening met onderlinge verschillen in de kosten waar de gemeenten voor staan en met verschil in draagkracht van de gemeenten (de belastingcapaciteit). De algemene uitkering is bestemd voor de bekostiging van autonome taken van de gemeente. Dat zijn taken die veelal dicht bij de burger liggen. De grootte van het gemeentelijk aandeel is voor de gemeenten een gegeven, maar zij is vrij in het besteden daarvan.

De groei of krimp van het gemeentefonds hangt af van de ontwikkeling van de netto gecorrigeerde rijksuitgaven. Eenvoudig gezegd: als het Rijk meer uitgeeft, dan groeit het gemeentefonds navenant mee, en andersom. De ontwikkeling van de algemene uitkering staat verder toegelicht in de financiële rekening.

Dividend
De belangrijkste deelnemingen van Leiden zijn netwerkbedrijf Alliander NV, Duinwaterbedrijf Zuid-Holland (DUNEA) en NV Bank voor Nederlandse Gemeenten. De ontvangen dividenden worden bij de prestatie van deze deelnemingen verantwoord.

Financiële functie
In de paragraaf Financiering gaan we in op de financiering van de gemeente en de ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt. Voor een uitgebreide toelichting op de ontwikkeling van het resultaat op geldleningen en op bespaarde rente verwijzen wij naar die paragraaf.

Overige algemene dekkingsmiddelen
De overige algemene dekkingsmiddelen zijn de stelposten concern, oninbare vorderingen, saldi kostenplaatsen bedrijfsvoering en plankosten.

- Op **stelposten concern** zijn de budgetten en taakstellingen opgenomen die nog niet direct aan een specifieke prestatie kunnen worden toebedeeld. Leiden streeft er naar (conform een eis van de provincie) om zo min mogelijk en zo kort mogelijk stelposten in de begroting op te nemen. Als een stelpost niet concreet en realiseerbaar is, dan kan de toezichthoudende provincie oordelen dat deze niet bijdraagt aan een structureel sluitende begroting en meerjarenraming. Wij voeren regelmatig overleg met de provincie over de voortgang en invulling van de stelposten.
- **Oninbare vorderingen** is de mutatie op de voorziening oninbare vorderingen voor de vorderingen op reguliere debiteuren en de vorderingen op (ex-)bijstandsgerechtigden.
- Op **saldi kostenplaatsen bedrijfsvoering** staan de lasten en baten die volgens de systematiek niet rechtstreeks ten gunste of ten laste van prestaties binnen de programma's kunnen worden gebracht. Een eenduidige en integrale kostenverdeelsystematiek deelt zo lasten en baten van (ondersteunende) afdelingen toe aan de prestaties en dus aan de programma's.
- Het budget voor de **plankosten definitiefase** komt voort uit de nota Plankosten Leiden (RB 12.0153).